

com a *garrular*.

«L'altro senyor / del seu costat / és un lletrat / que sab sa llengua / perquè l'entenga / lo qui ab ell parla, / l'altro que *garla* / com sac de nous», cita Carreta (s. v. *xarlar*, p. 444) d'una «carta escrita per en Pere Gració, estampada en 1619». Mot afectiu, negligit pel diccionari (inclosos JMarc i Ll. d'Aversó, absència curiosa donada la raresa dels rims en *arla*, §§ 241, 745). Per primer cop el recollí Belv. «g.: charlar, parlar, *garrir*», Lab. «parlar molt indiscretament». No sé que s'usi a les Illes (no *DAMen.*) i *AlcM* creu que només és cat. or. i occid. (Tort. *BDC* III, 98), però també el recolliren Sanelo i Escrig, 1851, com a val.: «garlar o hablar mucho y sin descanso», amb derivats *garlador* i *garlant*; i aquell, «garlar: hablar», «*garler*: hablador, parlero» (150r2, 83r2).

La magror de la nostra lexicografia en mots afectius i familiars, i la ufana de llenguatge picaresc en la literatura i lexicografia castellanes, fan que en castellà consti des d'abans que en català: en Lope de Vega i en Céspedes figura en passatges de to rufianesc o «ascarrado» i en efecte ja el recull com a mot de «germania» Juan Hidalgo (definit «hablar» 1609) i l'usa en un dels seus *romances germanescos* (*RHisp.* XIII, 43, cf. el llibre de Hill); el derivat *garlo* 'garla' (i potser també *garla*) ja figura en un altre romanç germanesc de Rodrigo de Reynosa (princ. S. XVI) i en Juan Hidalgo.

Com que aquests mots són avui estranys al castellà comú, i el ll. *GARRULARE*, amb caràcter popular, no ha estat heretat per cap altra de les llengües romàniques, sembla que la *germania* castellana el degué rebre del català, majorment sabent que aquell llenguatge castellà manllevà forces mots catalans, en particular, de València. Per a l'ús de *garlar* en algun país hispanoamericana i *galrar* o *galrejar* en portuguès [S. XVI], veg. *DCEC*, però és ben incert que allí no siguin també manlleus del català, per conducte de la «germania».

En tot cas en català no té ni ha tingut res d'argòtic ni de matis murriesc o baix: mot merament familiar i expressiu, i força usat pels millors prosadors de la Renaixença: «Des de l'arrera-guarda de la comitiva, on aní a raure, després d'algunes covardes intentones d'abordatge, no perdia d'ull a l'airoso pubilla, que saltironant pels pedruscalls i còdols de l'estreta via, no parava de *garlar*, amb veu alta, amb uns i altres dels qui, amb llurs retrets i *blagues*, provocaven ses fresques riallades», «era vell i begut de cara --- amb lluisors de murri --- un bigotí --- que embrossant-li la boca, sols donava eixida al canó d'una pipa ronyosa, que semblava dur-la soldada a les dents, ja que ni per *garlar* se la llevava», MrnVayreda (*Puny.* IV, 91, 75; v, 108, 87); «vingui'm a veure algun dia, si li escau bé, que *garlarem* un xic», «En Lluís prengué una cadira i restà allí *garlant* bona part del dematí per a tornar-hi a la tarde», «la Madrona l'obehí, i la malalta comensà a *garlar* com si res tingués», «familiarment repanxigat dintre un gran silló --- *garlava* al costat del governador», «lo bon vell, entre'ls estornuts y la tos, no parlava de *garlar*, explicant sos projectes de mello-

res urbanes», NOLLER (*Pap.*, 13, 26, 181; *Vilaniu*, 150, 333); i *AlcM* en dóna cites de Massó i Torrents i de Ruyra.

Del duplicat cultista *garrular* en dóna el *DAG* un exemple en el *Curial*, *AlcM* senglés casos en Genebreda i en StVicentF; cf. encara «li valria més callar que parlar ne apedassar; mas vol luytar ab natura que n'ordona lo contrari; e a la fi, com a molt *garrulat*, res no à dit» en les «Sentències Morals» publicades per Manuel de Bofarull, en *CoDoACA* XIII, d'un manuscrit de mitjan segle xv, intel·ligent composició anònima que sembla una adaptació de Teofrast. En particular aquest, pel to del llenguatge i estil, i una mica tots ells fan l'efecte que l'autor tot dient *garlar* escrivia *garrular*, sabent llatí, per donar una mica de llustre o pàtina al seu escrit (quasi a la manera com escrivien *Barcellona* o *xristià* o *seconda*, tot pronunciant-ho *Barcellona*, *cristià*, *segona*).

DERIV.: *Garla*. *Garladis*. *Garlador*. *Garlaire* [Belv.; mj. S. XIX, *Tamboriner del Fluvià*]. *Garlejar*. *Garlera*. *Garleria*. *Garlotejar*. *Garolar* (Amer, *DAG*) forma de compromís entre *garlar* i el llatinitzant *garrular* (supra); d'ací el postverbal *garola* [*DAG*.] «se dirigi vers a mi ab cara riallera y, obrint l'exeta de la seva habitual *garola*, exclamà: —Bon dia, hereu! Y doncs què hem de fer? Sort que'l sol ha fet la seva, sense esperar que li diguessin —arri! ---», MrnVayreda (*Puny.* X, 159; 4, 128); «gaudiloquència [sic], verbotitat divertida; *fer* o *armar garola*: promoure conversa divertida», Ruyra (*O. C.*, 379b); dubto molt que existeixi la pron. *gàrola* que Griera féu imprimir en un *Vocab. dels Ocells*, pèssimament publicat en *BDC* x, 99, com a nom d'un ocell xerraire; *garoler* [Muntanya, *DAG*.].

Per a *garrular*, V. supra. +*Gàrrul*, pres del ll. *garrulus* 'xerraire' no en tinc nota però estic segur d'haver-lo vist en escriptors (¿Costa i Llobera, Alcover, Riba, Coromines?) i és digne d'usar-se com a epítet emfàtic i poètic; *garrulitat* [mj. S. xv, en el text que he citat per a *garrular*]; *garrulador* [Eiximenis, segurament disfressa d'un *garlador* real], *garrulament*, *garrulejar* [S. XIV] evident disfressa de *garlejar*; *garrullar* no existeix, no és més que una grossera confusió de *Llombart* i de *Bulbena* amb el castellanisme *garullada*, que algú ha imprès *garrullada*, mot inconnex pel sentit i per l'origen, i mai català (veg. *DCEC* GARULLA).

Garleixa «àrguens» atribuït al Ripollès no sabem per qui (*CostManc.* II, 90), probablement deturpació (en part potser per error de còpia) d'*arguenells* (que en el CpTarr. etc. sona *arganèl*) i en recordo variant local *argalells*, potser error de segona mà induït per confusió amb *aiguera* o *lleixa*; o bé hi hauria realment compost l'*argue-leixa* > *la garleixa*; però atesa la mala documentació, més aviat és allò el que es pot creure.

Garlejar, *garlera*, *garleria*, V. *garlar*. *Garlet*, de *garlet* × *vaiet* (o *varlet* < *vaslet*) *Garli* (?), V. *gràtil*

GARLOPA, de l'oc. *garlopo* f., i aquest, del fr. dial. (Est) *warlope* id., que per la seva banda resulta d'un